

nserati se sprejemajo in velja  
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,  
12 " " " " 2 "  
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se  
cena primerno zmanjša.

#### Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana  
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo  
(administracija) in ekspedicija na  
Starem trgu h. št. 16.

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.  
za pol leta . . . 5 " —  
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.  
za pol leta . . . 4 " 20 "  
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan  
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna  
števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer  
v torek, četrtek in soboto.

## Italijanski ministri.

Po dolgem omahovanju je moralo na Laškem ministerstvo Minghettievo odstopiti. Kot previdni možje so ministri pred odhodom sožgali vsa pisma, ki jih niso hoteli zaupati svojim naslednikom, kar utegne priti v navado tudi drugje, ker ljudem ni treba vsega vedeti, kar se godi v ministerskih sobanah. Pa tudi privržencev svojih so se spominjali in jim naklonili tolikov redov, da se je najvišja računsko uradnija neki branila zapisati jih, če bi se tudi nje ne spominjali.

Še bolj zanimiva kakor vse to so poročila o ministrih, ki so za njimi vladi prišli na čelo. Dasi liberalizem na Italijanskem že od nekdaj, zlasti pa odkar se je skrpala zedinjena Italija, prekrasno cvete, se je strogim liberalcem še le zdaj posrečilo državno krmilo dobiti čisto v svoje roke. Prejšnja ministerstva so bila navadno izbrana iz raznih parlamentarnih strank, novi ministri pa so vsi brez izjeme zgolj radikalci. Vse je tedaj silno radovedno, koliko časa bo trajalo njihovo veličanstvo. Listi sedaj propale zmerno-liberalne stranke, pa tudi skoro vsi katoliški časniki jim prorokujejo kratek obstanek, ker bodo imeli le manjšino zbornice na svoji strani; središčniki pa in Toskanci, ki so bili ž njo potegnili, da so podrli ministerstvo Minghettievo, se sostave novega ministerstva niso hoteli vdeležiti in se bodo pri prvi priliki zopet zedinili s prejšnjimi svojimi prijatelji.

Tudi ima ministerski predsednik Avguštin Depretis, ki je ob enem denarni minister, le malo zmožnosti in bistrumnosti. Rodom

Piemontez in eden najbolj gorečih učencev Mazzinievih, je bil l. 1848 prvič izvoljen za poslanca; l. 1862 je bil 9 mesecev minister javnih stavb, l. 1866 pa 8 mesecev minister mornarstva. L. 1860 je bil nekaj časa Garibaldov namestnik na Siciljskem, kjer je med drugim zaukazal: 1. Naslov „Ekscelencija“ je za vse brez izjeme odpravljen; 2. noben mož ne sme možu poljubiti roke. Bo li Depretis izvršil, kar je kot govornik in vodnik stranke demokratične zahteval, se bo še le pokazalo.

Tudi preteklost tovarišev njegovih ne daje posebnega upanja, da bi se na Italijanskem na bolje obrnilo. Vnanje zadeve oskrbuje 69-letni Amadeo Melegari, rodod Modenec, iskren prijatelj Mazziniev, ki je bil zaradi tega že enkrat iz domovine pregnan. Kot profesor prava na vseučilišču turinskem je l. 1855 zagovarjal neomejeno učno prostost in snoval načrt, da bi se kraljestvo sardinsko spremenilo v republiko. Pod Rattazziem je bil glavni tajnik pri vnanjem ministerstvu, pozneje je postal laški poslanec v Bernu in starešina.

Odvetnik Jožef Zanardelli, minister javnih stavb, rojen v Lombardiji, jako delaven in energičen mož, je bil nekaj let pod vlado avstrijsko privatni učitelj v Brešji; l. 1859 izvoljen za poslanca je bil l. 1860 z Garibaldom v Neapelju, l. 1866 pa pod Riccasolijem kraljevi komisar v Belunu.

Mihael Coppino, učni minister, rodod Piemontez, že od l. 1861 poslanec, je bil l. 1867 pod Rattazziem nekaj mesecev že učni minister. Nekaj časa je bil tudi profesor italijanske literature na vseučilišču turinskem. Kakor njegov prijatelj Rattazzi, je tudi on hud racionalist.

Minister prava je Neapolitanec Pas. Stanislav Mancini; l. 1840 postal je odvetnik; l. 1850 preselil se je v Turin, kjer je dobil službo profesorja; l. 1862 bil je pod Rattazziem nekaj dni minister. V zbornici, v katero je bil voljen že l. 1861, jako veliko govori, in pravijo o njem, da zagovarja pravično reč, kadar govori mirno, kadar pa vpije in razsaja, pa da zagovarja krivično reč.

Vojni minister je Neapolitanec L. Mezzacapo. Pod vlado burbonsko je bil stotnik, pa je je popihal in je šel k Garibaldineem, s katerimi se je l. 1848 bojeval proti Avstriji. Potem je vstopil v piemontsko vojno; l. 1849 bil je prostovoljec v Rimu; l. 1866 postal je general in pozneje starešina. Izdal je knjigo o taktiki.

Ministerstvo mornarstva oskrbuje 43letni Piemontez B. Brin, o katerem se pa družega ne vé, nego da zna dobro ladije izdelovati, ministerstvo kupčijsko pa S. Majorana, 52 let star in poslanec od l. 1865. Prej je bil dalj časa profesor politične ekonomije v Katanii.

Najzanimivejša oseba pa je minister notranjih zadev, Neapolitanec baron Nicotera. Ni ga bilo rogoviljenja, da bi se ga Nicotera ne bil vdeležil. Pri neki taki priliki bil je pod kraljem Ferdinandom II. vjet in v ječo obsojen, pa l. 1860 po Piemontezih zopet oproščen. L. 1867 je s privoljenjem vlade piemontske na čelu neke garibaldinske druhal napadel dežele papeževe. Eden njegovih častnikov je l. 1868 o tem napadu izdal poročilo, v katerem o sedanjem ministru pripoveduje čudne reči. Kamor koli je prišel, povsod je prebivalcem naložil velike davke za vojsko, pa ves ta denar je kmalo zginil, kakor voda v danaidskem sodu.

## O jeziku.

(Spisal F. Kr.)

Med najimenitnejše darove, ktere je prejel človek od svojega dobrotnega stvarnika, spada gotovo dar jezika, ona moč, s katero človek izražuje svoje misli in želje, toži svojo žalost in bolečino, občuje s svojimi znanci in prijatelji. Da, velik je pomen in prednost jezikova, neskončna njegova moč in sila. Le ob kratkem hočem navesti nekoliko dobrot, ktere nam skazuje ta zmožnost.

Jezik ali govor daje nam mogočnost, da med seboj občujemo. Kaj bi bil pač človek, ko ne bi mogel govoriti? Ko bi starši ne mogli podučevati svojih otrok v vsem dobrem in pravem, ko bi se otroci potem ne mogli dalje uriti v šolah in učilnicah, kako daleč bi bil še človeški rod, koliko še nižje, ko so zdaj divjaki v Avstraliji, ki ne poznajo Boga, niti vere, niti omike, ktere pa vendar še govor veže, pri kterih je še mogoče upanje, da se bo njihov telesni in dušni stan kdaj zboljšal. Mi bi bili še na silo nizki stopinji, ker ravno jezik je, ki nas tako močno že zunanje povzdiguje. Le

pomisli, o človek, ko bi le to vedel, kar veš iz lastne skušnje, ko bi imel le vednosti, ktere si sam brez podpore si pridobil, kako malo bi vedel, in še to malo kako nepopolnoma! Vsa vednost, pa tudi čednost in vera bila bi nemogoča, ko bi ne imeli daru jezika.

Tudi družina obstoji le po moči jezika; brez njega ni mogoča ne manj, ne več družina. Vsa rodbinska zveza bi se razdajala in človek bi ne skrbel za drugo, kakor da bi se ohranil rod, kar vidimo tudi pri brezumni živini. Če bi že ne bila mogoča družina, koliko manj še narod ali država. Mi si tacega pomankanja jezika še misliti ne moremo, ker smo rojeni in izrejeni v govoru; lahko pa rečemo, da bi se človek brez govora še ne smel imenovati človek, kar bomo pa še natančneje sprevideli iz onega, kar bo pozneje nasledovalo.

Da bi toraj brez jezika biti ne mogli, vidi se že iz teh malih vrstic, kakor tudi, kako velika prednost da je govor. Koliko moči pa je imela živa beseda vedno, kaže nam zgodovina, koliko je ima zdaj, vsakdanja skušnja. Le ozrimo se malo krog sebe! Povsod se rabi jezik, doma in v cerkvi, v šoli in pri sodnji, v

deželnem in državnem zboru. In kako veliko moč ima; kako more navduševati in z gorečo iskrenostjo napolnjevati govornik, bodi-si že na prižnici, ali na govorniškem odru, v hiši pri gorki peči pripovedujoč narodne pripovedke, ali na taborju govoreč zbranemu ljudstvu!

Če je tedaj moč jezika tako velika, močna in občna, mikalo bo vsacega, zvedeti kaj več o govoru in posebno slišati odgovor na vprašanje: Kako pa je nastal jezik? Na-to vprašanje skušal bom malo obširneje odgovoriti, zraven pa semtertje tudi druge važne reči o jeziku povedati, ktere bodo zanimale gotovo vsakega, kdor je prepričan, kako imeniten je jezik za vero, omiko in srečo vsega človeštva.

\* \* \*

Na mnogoteri način skušali so različni možje, ki so se pečali z vprašanjem, kako da je jezik nastal, odgovoriti na to. A predno podamo pravi odgovor, naj omenimo in zavr-nemo še eno zmoto, ktera je pri tem bolj navadna mimo drugih. Trdili so namreč nekteri in še trdijo naslednje: „Človek in žival se ne razločita bistveno, toraj se tudi njun jezik v bistvu ne razločuje. Človek nima posebnega,

S svojimi podložniki je ravnal jako surovo, jih psoval, kar se je dalo, ter od njih zahteval prav suženjsko podložnost. Neko noč je z dvema kompanijama napadel slavni cistercijski samostan kasamarski, kjer so razsajali in ropali, med tem, ko so ostali vojaki pod milim nebom stradali in prezebali. Redovnike so vse skupaj zaprli v neki sobi prvega nadstropja, da so vojaki tem lažje po samostanu stikovali in pobrali, kar so mogli dobiti. Kar niso mogli odnesti, so pa razbili in poškodovali. Poročevalec, kot komunist, sicer pravi, da se je redovnikom prav godilo, vendar pa ostro graja način, kako se je z njimi ravnalo. Pod takim ministrom bode rogoviležem na Italijanskem kmalo začel greben rasti, in če bode ministerstvo vsled nezaupnice, ki mu jo bode večina zbornice prej ali pozneje gotovo dala, razpustilo parlament, bo Nicotera že skrbel, da bo nova zbornica sestavljena po njegovem smislu. Ako se pa vse to, kar laški listi prerokujejo, res zgodi, potem je kraljestvu italijanskemu že odklenkalo.

## Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski: Deveta seja 4. t. m. je bila zopet kratka in mirna. Ko se je nekoliko peticij izročilo odsekom, je prišel na vrsto dnevni red. Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom deželnega zaklada in njegovih podzakladov za leto 1875 se je oddalo finančnemu odseku v pretres. Poročilo občinskega odseka o vladni predlogi postave za preuredbo §. 68. začasnega občinskega reda za Ljubljano se je odobrilo in sprejeli so se naveti odsekovi, po katerih se dovoljuje ljubljanskega mesta občini, da sme brez dovoljenja deželnega zbora nalagati davkarske priklade do 25%; le če bi nameravana priklada presegala 25%, je treba za to privoljenja deželnega zbora.

Poročilo finančnega odseka o napravi pogodbe med državno upravo in kranjskim deželnim zastopom o uravnavi pravnih razmer držav k kranjskemu zemljišno-odveznemu zakladu, se odobri brez debate, ravno tako poročilo finančnega odseka o proračunu zemljišno-odveznega zaklada za leto 1877. Potem se po nasvetu finančnega odseka povikša plača muzejnega kustosa na 800 gld. Zoper ta predlog se oglasi edino poslanec Kramarič, povdarjaje, da Dežmanu povišane plače treba ni, ker tako

že dosti vleče od dežele in je slovenski stranki dozda največ krivice delal. Vendar ni nihče glasoval zoper povikšanje plače. O tem na drugem kraji več. Poročilo finančnega odseka o proračunu gledišnega zaklada za leto 1877. se sprejme brez vsega vgovora. Nemško gledišče dobi tedaj tudi za naprej 3300, slovensko pa 2700 gld. podpore.

Deseta seja bo v petek 7. t. m.

V štajarskem zboru je 3. t. m. slovenski poslanec dr. Radaj vtemeljeval svoj predlog o premembi §. 10 občinskega reda. — Od graškega mestnega odbora nasvetovana resolucija, da naj se deželnemu odboru zaradi površnega pregleda občinskega proračuna izreče graja, je bila zavrnjena.

Deželna zbora linški in solnograški sta že sklenjena, drugi se bodo sklenili v malo dneh, samo gališki bode prosil, da bi se sesija podaljšala, ker mu ni mogoče pred veliko nočjo dela svojega dovršiti.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 5. aprila.

### Avstrijske dežele.

O ministerskih konferencijah se nič gotovega ne vé; ministerska predsednika morata cesarju ustmeno poročati o napredku obravnav, ob enem pa se spisuje zapisnik, ki se izročuje cesarju, da natančno vedó, kako je s temi zadevami.

Nižje-avstrijski deželni šolski svet je gg. katehetom prepovedal otrokom dajati spovedne priprave ali ogledala, češ, da vse šolske knjige brez razločka morajo biti potrjene od učnega ministerstva, ki pa omenjenih spovednih ogledal ni potrdilo. Kako morejo kateheti v šoli koristno delovati, če se jim stavljajo raznotere zapreke?

Dunajski nadškof je bil 3. aprila od sv. Očeta v konsistoriju potrjen in je ravno ta dan v pričo višjega kamernika, fzm. Crennevillea in učnega ministra Štremajerja cesarju storil obljubo.

Dalmatinski namestnik, baron Rodić, je zopet poklican na Dunaj. — Mnogo občin je cesarja telegrafično prosilo, da naj se Ljubiša odstavi in deželnemu odboru dá prilika dalje poslovati.

Braševski volilci na Sedmograškem so imeli 25. p. m. shod, v katerem so cesarju

telegrafično sporočili svojo vdanost, ob enem pa protestovali zoper samovoljno vravnavo kraljeve zemlje po zboru ogerskem.

Hrvatski in sedmograški žandarji so vsled najvišjega sklepa v vojaškem oziru pod oblast ministra honvedskega, v političnem oziru pa pod oblast ministra notranjih zadev postavljeni.

### Vnanje države.

Jugoslovanski vstajniki so Turkom pomirje dovolili samo iz hvaležnosti do Avstrije, ki je tako prijazno sprejela in preskrbela begune. Pa tudi med pomirjem vojska ni mirovala in pri Uui so se bili te dni Turki in kristijani prav dobro sprejeli. Turki so zgubili 50 ljudi, mnogo orožja, streljiva, govedi in konj. Pa tudi vstajniki so imeli dokaj ranjenih in mrtvih.

Srbski knez je izdal 2 dekreta; prvi vravnavo generalni štab, drugi pa vojno, ki se deli v 6 divizij po 6 brigad. Ta dekreta sta napravila pri vnanjih vladah mnogo hrupa, srbsko časnikarstvo pa ju pozdravlja z veliko radostjo.

Papež so imeli 3. tega m. konsistorij, kterege sta se vdeležila tudi kardinala Ledohovski in St. Mar, kojema so po obredu usta odprli in zaprli; za škofo so bili potrjeni: Kučker za Dunaj, Romaszkan za Levov, Toth za Eperies in Kubinski za Knin. Tudi sta bila Franzelin in Davanzo imenovana za kardinala.

Francoskim liberalcem preseda katoliški poslanec grof de Mun, ki bi ga kaj radi spravili iz narodne skupščine. Odbor, ki ima preiskovati volitve, izvolil je pododbor 4 udov, ki se podajo v Bretagne, da preiskujejo dogodke pri volitvi Munovi. Vanneski škof je duhovščini prepovedal, da ne smejo na nobeno vprašanje odgovoriti, ker hoče sam odboru dati potrebna pojasnila, kmetje pa so tako razkačeni, da žugajo postreliti odbornike, če se prikažejo.

Na Španjskem je biskajski poveljnik županom zapovedal v 14 dneh podreti vse od Karlistov sozidane trdnjave. Kdor tega ne stori, bode po vojskinih postavah kaznovan. — V nekterih krajih je nekaj karlističnih čet, ki orožja še niso odložile. — Škof urgelski, ki je bil te dni iz ječe izpuščen, se poda v Rim in nikakor ne misli odpovedati se škofijstvu.

od narave mu podeljenega daru jezika, ki bi ga ločil od živali, toraj človeški jezik ni nič drugega, kakor malo bolj omikan živalski. Jezik je nastal s tem, da je človek glasove, ktere sliši zunaj sebe, v naravi, posnemal, potem da je svoja čutila s prirojenimi naturnimi glasovi izraževal in potem v teku časa prenařeval in likal; tako dovršil se je jezik do sedanje popolnosti.

Gotovo maješ z glavo, dragi čitatelj, ko bereš to, kako se človek v enako vrsto stavi z živaljo, človek, ki ima neumrjočo dušo, kateri že v svoji zunanosti nosi znamenje, da je za kaj višjega namenjen, da je gospodar in ne sovrstnik živali. In vendar našlo se je mnogo mož, ki so to z vso resnostjo trdili, ki so trdili in še trdijo, da človek izhaja od živali; to so ljudje, ki taje Boga, vero in čednost, kateri se ne sramujejo postavljati se v svojej puhli učenosti na eno stopinjo z živino. Že na prvi pogled spozna vsak pameten človek, da je taka trditev neresnična; le nekaj malo bom opomnil, da zavrnem te in enake ljudi, ker jih je posebno sedanjí čas mnogo, ki enake reči uče, in žali Bog! tudi mnogo, ki jim verujejo in ne zapazijo slepote njihovih načel.

Le poglejmo na razloček med človeškim jezikom in tem, kar pri živalih imenujemo jezik! Človeški jezik obstoji iz mnogo različnih glasov, katerih znamenja imenujemo črke; tako naš jezik iz 25 različnih glasov, kateri se po gotovih postavah vežejo v zloge in besede, v stavke in govore. Dalje ima vsaka beseda v sebi kako misel; v nobenem jeziku je ne najdeš besede, ki ne bi imela tega ali onega pomena, in ravno tako stavek naznanja sklepanje več misel. Tudi se človeška beseda dá narediti vedno bolj popolnoma; kako so jeziki omikanih ljudstev čudovito izobraženi; kako natančne postave so za vsako še tako majhno besedo posamezno, po katerih se pregiba, sprega, sklanja, svoj prostor preminja, kako natančne za besede v obziru na stavek! — Živalski jezik pa obsega le majhno glasov in se pri posameznih le malo preminja, ž njim naznanja le močna čutila, kakor n. p. veselje, žalost, bolečino itd.; misli ne more izraževati, ker so misli lastne le človeku, ki ima dušo. Tudi se pri živali jezik v teku časa ne preminja, temuč ostane vedno isti, kar spoznamo lahko iz skušnje; kakor psi zdaj lajajo, lajali so pred 1000, 2000 in

več leti tudi itd. Kako smešna je trditev onih, ki ne spoznajo, kolik razloček da je med človeškim in živalskim jezikom! Če je toraj ta razloček tako velik, nikakor ni mogoče, da bi bil nastal človeški jezik iz živalskega, in taka trditev je vseskozi napačna.

Pa tudi še drugače dá se dokazati neresničnost te trditve. Po tej trditvi se namreč nikakor ne more razložiti, od kod je nastalo toliko različnih jezikov. Nastajanje jezikov godilo se je po gotovih naravnih postavah, če se je godilo na že navedeni način. Če so bile te postave za vse posamezne ljudi enake, od kod potem različnost v jezicih? Če pa ne, od kod je potem mogoče, da govori vendar na tisuče ljudi en in tisti jezik? Potem nadalje: Naturni glasovi, ktere je, kakor pravijo, človek posnemal, so povsod enaki, n. p. grom je povsod enak, lajanje psov, mukanje krav povsod enako; prašamo toraj, kako je mogoče, da se je razvilo toliko jezikov, katerih učenjaki štejejo nad 2000? Na vsa ta vprašanja odgovor nikakor ni mogoč, če trdimo, da se je izvil človeški govor iz živalskega jezika.

(Konec sledi.)

## Izvirni dopisi.

**Iz Dolskega,** 4. aprila. Pri nas se je pred nekoliko dnevi zgodila tragična dogodbica, ki se je pa vendar srečno končala. Mrzel pot je gledalca oblival, ki je videl junaka s smrtjo se borečega, pa mu pomagati ni mogel. Na Kračevem brodu v Dolskem poleg Laz popravljali so namreč drateno vrv, ki ladijo drži, in ji toliko odjenjali, da je v sredi le malo nad vodo visela. V Klečah, malo nad Dolskim, tovarnik Brkov Tone zveže tovor sodov in zaplavi na njih sedé po Savi proti Hrvaškemu. Ko ga valovi ženó proti brodu, vidi nevarnost, pa pomagati si ni mogel niti on sam niti drugi, ki so to videli. Valovi ga pridrvé do vrvi, a tovor ne more pod njo, vrv posname zgornjo vrsto sodov raz spodnje in z njimi Toneta. V tem hipu kot blisk hitro se prime on za vrv, se skuša obdržati, pa vrv je bila premalo napeta in se je podajala, da je bil Tone zdajci popolno pod vodo; potem ga je pa vzdignila in zavihtila kviško; tako je bil med življenjem in smrtjo dalj časa. Hiteli so mu s čolnom na pomoč, pa ni se mogel dalje držati; spusti se v derečo Savo in plava na življenje in smrt in res, orjaško se boreč z divjimi valovi srečno priplava h kraju. Strah in mraz ga je tako prevzel, da se je bolan vlegel v posteljo za nekaj dni.

**Iz Sela,** 4. aprila. Ker še nisem nikjer bral, da bi bil kdo poročal o nesreči, ki se je tukaj zgodila, naj vam jaz o nji sporočim. Pred 14 dnevi gre posestnik iz Dolenje vasi zvečer deveto uro proti domu, od koder je šel po dnevi usnja kupit, pa ni ga bilo domu in — groza! Drugi dan najdejo ga mrtvega na glavi stoječega v komaj čez čevelj globoki vodi v vodnjaku pri neki hiši. Pri nas imajo navadno vodnjake, ki so kotle par čevljev globoke in ravno toliko široke, spredaj brez ograje, da človek lahko notri zabrede. Tako se je tudi nesrečnežu pripetilo; zvrnil se je notri na glavo, noge je imel zunaj, voda je bila toliko globoka, da je bila glava v nji, z rokama pa se ni mogel toliko vzdigniti, da bi se bil rešil, in tako je revež utonil. Nesrečnež je bil sploh trezen mož, tedaj ni misliti, da bi bil vsled pijanosti se zvrnil v vodo. Mislim, da bi bilo dobro, ko bi gospódka zaukazala take vodnjake toliko varne narediti, da bi človek ne zabredel tako lahko vanje. Če se je to odrašenemu človeku primerilo, koliko lože se enako pripeti otroku.

**Iz Mozirja,** 3. aprila. — V preteklem letu je v gornji savinjski dolini umrl slovenski pesnik Valentin Orožen, bivši župnik, čegar ime pa predobro pozna slovenska zemlja, na kateri je peval milosrdne pesmice, polne slovenskega duha in žive ljubezni do naroda. Njegove kitice so se danes po vsi Sloveniji tako vdomačile, da, bodisi v logu ali v veseli družbi, se prerado prepeva njegova mična pesmica: „Kje so moje rožice.“ Zarad tega tudi ne ostane od domačinov pozabljen!

Vrli narodnjak gosp. Jože Lipold, tržan in velikoposestnik v Mozirji, je lansko leto sprožil misel, naj bi se rajncemu v savinjski dolini postavil časten spominek, kateri bi javno potovalcem pravil, da pod prstjo domače zemlje počiva blago truplo, a duh njegov pa bedi v rajski višini gledaje na nas v tužni dobi živéče Slovane. S pomočjo „Slov. Gospodarja“ je gospod Lipold nabral lepo svoto, za katero se bode stavil Orožnov spominek. Sporazumljenja je pa treba z dotičnimi častitimi gospodi, kateri so blagovoljno v ta namen kaj podarili. — Najvljudneje se tedaj vabijo vsi ti in prijatelji

rajncega pesnika Orožna na velikonočni ponedeljek popoldan ob 3. uri v gostilnico gospoda Lipolda v Mozirji k pogovoru zastran stavbe spominka. Ravno ta dan je za to jako pripraven, tedaj bi hvalevredno bilo, da bi vdeležitevi iz vse savinjske in skalske doline, kakor tudi iz drugih slovenskih krajev, bila prav obilna in mnogobrojna. Bodimo tedaj složni in porabimo to priložnost v veselje naše; vsaj je rajaci pesnik sam rekel: „Vse mine“.

Ognjeslav v.

**Iz Gorice,** 3. aprila. Včeraj so preuzv. škof Strossmajer potovaje iz Rima proti svojemu domu, prišli v Gorico, ter obiskali našega preuzv. kneza nadškofa. Z njimi je bil kanonik Rački, predsednik akademije Zagrebske, in znani literat. Dopadla je naša lepa Gorica jako preuzv. škofu, kateri so, ker je bilo že zvečer, obiskali le samo nadškofijsko cerkev, ki so jo zavoljo njene monumentalne znamenitosti občudovali. Preuzv. nadškof so prijazno sprejeli in po moči pogostili Mecena današnjih avstrijskih Slovanov, kateremu se imajo za toliko lepih in narodnih vstanov, sosebno za vstanovo zagrebskega vseučilišča zahvaliti vse bližnje slovanske dežele. Danes jutro so se preuzvišeni škof odpeljali v Trst, obiskat svojega prijatelja, tamošnjega škofa preč. g. Monsignora Dobrilo.

**Iz Hrvatske,** 1. aprila. (Senjski škof. Sabor.) Senjski škof je po dolgem čakanju vendar imenovan v osebi dr. Posilovića, profesorja v Zagrebu. „Obzor“ se jako raduje in z njim gotovo ves hrvatski narod, da je zapuščena senjska škofija dobila tako plemenitega moža za škofa. „Obzor“ piše o njem sledeče: „Iskreno smo se obradovali, ko smo konečno čuli, da je senjski škof imenovan, pa da je imenovan v osebi, ktere dosedanje življenje in lepe lastnosti dajejo poročstvo za koristno in krasno delovanje škofovsko. Dr. Posilović je preveč plemenit značaj, da ne bi čutil in priznal, kakošnega moža je pretekel na stolici senjske škofije. V zemlji nima nobenega, ali prav nobenega, da ne bi najprej pomislil na dr. Račkega. Dr. Posilović je prvi, da se mu globoko pokloni in precej odstopi mesto. Pa ne samo Račkemu, nego precej za njim tudi vrednemu Ivanu Fiaminu. Ne samo po svojih sposobnostih, nego tudi zato sta bila ona prva na redu, ker sta dostojna sina senjske škofije. Ali dr. Posilović je najmanj tega kriv, da je na-nj izbor pal.

Ne preiskovaje na dalje, kdo je kriv, mi smo prepričani, da bosta Rački in Fiamin v tem najlepšo zmago smatrala, da je božja milost nagodila dr. Posiloviću ono visoko zvanje, katero je bilo na prvi mah njima namenjeno. Dr. Posilović bode dvostruko svojo duševno snago napel, da bode senjske škofiji ono, kar bi jej želeli bili najvrednejši njeni sinovi.

A senjska škofija bode gorečemu in modremu škofu dajala mnogo posla. V njej so sicer dobri duhovni, dober in pobožen narod; ali v vrhovnem ravnanju nastale so tolike rane, da jih zamore ozdraviti samo srečna in jaka roka. Dr. Posilović se ni v politiki iztical. Ali zato ne bi poznali Hrvata boljšega prijatelja svojemu narodu, kojemu po uverjenju dr. Posilovića služijo oni najbolje, ki vestno vrše dolžnost po božjej volji podeljeno in prevzeto. To uverjenje ga bode vodilo tudi na škofovskej stolici. Nov poklic bode razširil tudi njegov delokrog, zapeljalo ga bode tudi na skizkc polje politike. Nas ni strah za dr. Posilovića. On bode tudi tukaj človek, ki pozna svoje dolžnosti proti kroni in svojej domovini. Dr. Posilović se je rodil v Ivaničgradu. Gimnazijo

je svršil v Zagrebu. Grenki so ti dnevi za dijaka siromaških roditeljev, ki mu ne morejo nič pomagati. Jurij Posilović je bil pa vendar deček veselega in dobrega duha, vedno prvi med svojimi drugovi. Bogoslovne nauke je svršil v Beču v Pazmaniju, a popolnil in okronal v Avgustincu, v tem leglu tolikih škofov države. Profesor v Zagrebu odhranil je tako rekoč dva svoja mlajša brata, ki bode vsaki v svojem znanju zemlji na korist, a novemu senjskemu škofu na čast in radost. Dr. Posilović more biti zdaj star 42 let.

Ban Mažuranić je imel pri tem imenovanju presrečno roko, a nadškof Mihalović in minister Bedeković zaslužita pohvalo, da sta banov predlog podpirala. Strah nas je, da se mlado naše vseučilišče ne bode z nami radovalo temu imenovanju. Z dr. Posilovićem odide eden od najboljših drugov in profesorjev. Njemu bode težko tudi kasneje zamenika najti. Za zdaj ga še nimamo. Ali samo Bog daj zdravje. Vse bode po malo, ako bomo znali dosledno in oprezo postopati.“

Naš sabor se tedaj ne bode o velikej noči zbral, nego še le o binkošti, kakor znajo vse poprej to madjarski časopisi nego naši, in to je znak, da se naša suknja v Pešti kroji. Zdaj, ko tako potrebujemo sabora, nam ga odlašajo na neizvesten čas, vse zato, da nas le zastavljajo. Dokler bomo odvisni od Pešte, bode se nam vedno tako godilo.

## Domače novice.

V Ljubljani, 6. aprila.

(Hiralnica. „St. Josefs-Spital.“) Človeštvo peša in od leta do leta se množi število bolehnih revežev, kateri hude skrbi prizadevajo posameznim družinam in celim deželam. Te skrbi srenjam po kranjskem nekoliko polajševati se je ustanovila tudi v Ljubljani za uboge neozdravljive bolnike hiša, ktera dozidana sedaj po radovoljnih mnogih darovih, ki so iz vseh krajev in iz vseh stanov prihajali sem ter tje nenadoma, ima se še olikati in oskrbeti z vnanjo in notranjo opravo. K temu je pa treba še veliko veliko, in v ta namen se dotični odbor do ljudomilov vseh stanov, vzlasti do onih, kateri doslej še niso nič darovali za to mestu in vsej deželi predobrotno napravo, obrača s ponižno prošnjo, naj blagovolijo mu skoraj poslati kako pomoč. — Imenovala se bo omenjena naprava hiralnica pri sv. Jožefu v Ljubljani (St. Josefs-Spital in Laibach).

Pod varstvom patrona sv. katoliške cerkve sploh in kranjske dežele posebej ter pomočnika umirajočih ima se v oskrbovanji usmiljenih sestra sv. Vincencija Pavljanskega o tega godu (19. julija), ako Bog dá in dobrotniki pomorete, blagosloviti in na jesen dobrodejno pričeti. Doneske še tako majhne naj Bog obilno povračuje, hvaležno pa jih sprejema v ta namen sestavljeni odbor. —

(Učiteljska pripravnica) zidala se bo za Urbasovo hišo na Majerjevi njivi, ktere je država kupila 2500 štirjaških sežnjev za 12.000 gl.

(Slovensko predavanje v čitalnici). Profesor Wiesthaler je obilo poslušalcem preteklo nedeljo razlagal nekdanje življenje starih Rimljanov. Gosp. profesorju gre javno priznanje, da si je predmet lepó zložil in ga poslušalcem podajal v mikavni obleki in gladki besedi.

(Čitalnica ljubljanska) bo napravila v nedeljo svojim udom „besedo“, ktere program bomo podali prihodnjič. Zdaj le omenimo, da bomo ta pot postnemu času primerno slišali prvokrat cerkveno petje, kar bo gotovo vsem udom po volji.

(† Č. g. Ernst Čuber) je včeraj 5. t. m. tukaj za jetiko umrl. Pogreb bo jutri 7. t. m. popoldne ob 5. uri. R. I. P.

(„Tagblattu“) še zdaj za naš vspeh pri mestnih volitvah ne dá miru, surovi list še ne prenehoma napada narodne možake. Toda „nagla jeza ni nikdar pridna“ in kdor veliko govori, laže. „Turškemu listu“ se enaka godi, kajti navadno je prisiljen to, kar je trdil, že drugi dan preklicati. Tako je bil oni dan prinesel novico, da je več narodnjakov, ki so zahajali v G. kavarno, to kavarno popustilo, ker vkljub njihovi nujni prošnji kavarnar v I. razredu ni hotel voliti narodnih kandidatov, ampak se je bolnega naredil. Tej mikavni novici je pristavil „Tagblatt“ laž, da je več izmed teh uskokov kavarnarju dolžnih ostalo. To laž pa je moral vsled dopisa kavarnarja samega brž drugi dan preklicati. Fej lista, ki s takim obrekovanjem narodnjakov polni svoje prostore!

(Nemčursko maševanje.) Kako velikodušen je nemškutar — posebno če je jezen, kaže sledeča dogodka. Dijak iz više gimnazije v Ljubljani je imel pri meščanu, a hudem nemčurji po trikrat na teden kosilo, zato pa je moral vsak dan po eno uro podučevati njegovo majhno hčerko. Milost tedaj ni bila posebno velika. Pri volitvi III. razreda, ki se je za nemčurje tako nesrečno končala, je pa videl meščan dijaka med drugimi dijaki čakajočega na rotovžu izida volitve. Ko pride drugi dan h kosilu, ga ogovori gosp. s skremženim obrazom rekoč: „Slovenskih agitatorjev ne potrebujemo pri mizi“. In njezna ultra-germanska soproga njegova pristavi: „Res je tako. Naj hodi zanaprej k slovenskim kandidatom na kosilo.“ Dijak vzame klobuk in odide rekši, da za sedem ur podučevanja na teden mu bo lahko dobiti povsod za tri dni v tednu kosilo in če tudi ne, rajši bo lačen, nego da bi morda agitiral za nemčurje, kar bi bilo gospodu po volji. Tako se je hud nemčur znosil nad revnim dijakom, ker je ta prišel za četrt ure na „rotovž“ gledat zmago Slovencev! O blage duše, ti nemčurji!

## Razne reči.

† Kardinal Maksimilijan Tarnoczy, nadškof solnograški, je 4. t. m. umrl. R. I. P.

— Strašen umor. Iz Jamnika poleg Loke se nam poroča natančneje o hudodelstvu, o katerem smo že zadnjič na kratko omenili. Preteklo nedeljo ostala sta 17letni domači sin in 16letna domača hči, brat in sestra, med dopoldansko božjo službo doma kot varha, ko so šli drugi v Loko v cerkev. Dva nečloveška razbojnika porabita to priložnost ter prideta ropat v to hišo, sluteča, da ugrabita tu 300 gl., ki jih je menda gospodar dan prej skupil. Ugrabila sta le 3 — gl., eno suknjo, eno suknjico in nekaj mesa in sala. Pa zarad te malenkosti vzela sta tudi na strahovit način življenje mladega sina in hčerke. Ko sta odhajala, videla ju je neka deklica, pastarica, in ona dva njo in jo hotela tudi ubiti, da bi ju ne izdala, ter v njo s kamenje metala. Deklica jima pa srečno uteče. Radovedna, kaj sta počela v hiši, iz ktere sta prišla, gre potem gledat, in kaj vidi? V veži omenjene hiše mrtvo 16letno deklico v krvi s preklano glavo; v hiši 17letnega z navprek preklanim čelom ležečega sina. Pri deklici je ležala sekira „mesarica“, pri fantu navadna sekira, ki jo rabijo za drva. Sosedje domu pridši, sprevidijo koj, da so to roparji storili, in naznanili so vse sodniji. Ta je na Suhi že nekega sumljivega človeka zasačila. Bog daj, da bi še drugega.

— Hrvatska bibliografija (meseca marca). 1. „Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenoga nozivilja“, osobito za srednja učilišta. Po nalogu dalm. hrv. slav. zem. vlade sastavio dr. Bogoslav Šulek. Dva zvezka str. 1372 u osmini. Dobiava se u svih knjižarah uz cieniu 7 for. Ta knjiga je prav potrebna tudi za slovenske gimnazije rad terminologije. Naj slovenski profesorji ne pozabijo na-njo.

2. „Osnove srpskoga ili hrvatskoga jezika“. Napisao Gjuro Daničić. U Biogradu u državnoj štampariji str. 463 u osmini. Jako važna knjiga za slovenske filologe.

3. „Liečnički stališ i občinstvo“. Razprava njihovih medjusobnih dužnosti. Izdao odbor hrv. slav. liečnika. Tisak Albrecht.

4. „Vesele žene vindsorske“. Opera u 3 čina od Mosenthala. Glasba od Nikolaya. Prevao Bišćan. Str. 87. Tisak Albrechtov, ciena 30 nov.

5. „Antologija pjesništva hrvatskoga in srbskoga, umjetnoga i narodnoga sa uvodom o poetici, sastavio Avgust Sensa a izdala „Matica Hrvatska“. U Zagrebu 1876. Tiskom Dragutina Albrehta. 455 strana u vel. osmini. Dućanska ciena 2 for. Uvod te knjige obstoji iz kratkega načrta poetike na 8 straneh, izdelan po delu R. Gottschalla. V knjigi je 618 pesnj lirskih, epskih in dramatičnih in to 189 narodnih in 429 umetnih. Narodne pesme so vzete iz vseh krajev, kjer hrvatski in srbski narod stanuje ter so posebno stare pesme uvrščene. V umetnem pesništvu nahajamo pesne od 130 pisateljev in to od XV. veka do današnjega dne. Gradivo je razdeljeno po pravilih poetike, najpoprej stoji lirika, potem epika in didaktika a nazadnje drama. Nazadnje sledi na 13 straneh tolmač arhaizmov, provicijalizmov in tujih besedij.

— Dobra paša. Mlad doktor je razkazoval čuda svoje modrosti v gostilni in rekel je nazadnje: „Poprej ne mirujemo, da bo na krajih, kjer zdaj cerkve stoje, trava rastla“. „In se vi kakor osel po njej pasli“, zavrne drugi gost.

## Telegrafične denarne cene 5. aprila.

Papirna renta 67.03 — Srebrna renta 70.45 — 1860letno državno posojilo 109.80 — Bankine akcije 877 — Kreditne akcije 153.10 — London 117. — Srebro 102.40 — Ces. kr. cekini 5.50 1/2 — 20Napoleon 9.36.

## Denarstvene cene. 30. mareaia.

| Državni fond.                        |  | Denar. | Blago. |
|--------------------------------------|--|--------|--------|
| 5% avstrijska papirna renta          |  | 66.75  | 69.90  |
| 5% renta v srebru                    |  | 69.75  | 69.90  |
| Srečke (lozi) 1854. l.               |  | 103.75 | 104.25 |
| " " 1860. l. cel.                    |  | 119.90 | 110.70 |
| " " 1860. l. petinke                 |  | 116.25 | 116.75 |
| Premijski listi 1864. l.             |  | 131.—  | 131.50 |
| Zemljiščine odveznice.               |  |        |        |
| Štatarske po 5%                      |  | 95.—   | 96.—   |
| Kranjske, koroške in primorske po 5% |  | 95.—   | —      |
| Ogerske po 5%                        |  | 75.—   | 75.75  |
| Hrvaške in slavonske po 5%           |  | 85.—   | —      |
| Sedmograške po 5%                    |  | 76.—   | 76.50  |
| Delnice (akcije).                    |  |        |        |
| Nacionalne banke                     |  | 870.—  | 872.—  |
| Unionske banke                       |  | 69.—   | 69.50  |
| Kreditne akcije                      |  | 156.75 | 157.25 |
| Nižoavstr. eskomptne družbe          |  | 635.—  | 645.—  |
| Anglo-avstr. banke                   |  | 69.25  | 69.50  |
| Srečke (lozi).                       |  |        |        |
| Kreditne po 100 gld. a. v.           |  | 163.50 | 164.—  |
| Tržaške " 100 " k. d.                |  | 117.—  | —      |
| " " 50 " " "                         |  | 56.—   | 56.50  |
| Budenske " 40 gld. a. v.             |  | 30.—   | 30.50  |
| Salmove " 40 " " "                   |  | 38.25  | 38.75  |
| Palffy-jeve " 40 " " "               |  | 29.—   | 29.50  |
| Clary-jeve " 40 " " "                |  | 29.75  | 30.25  |
| St. Genois " 40 " " "                |  | 27.75  | 28.50  |
| Windschgrätz-ove " 20 " " "          |  | 23.—   | 23.50  |
| Waldstein-ove " 40 " " "             |  | 23.—   | 23.50  |
| Srebro in zlato.                     |  |        |        |
| Ces. cekini                          |  | 5.47   | 5.48   |
| Napoleons'or                         |  | 9.29   | 9.30   |
| Srebro                               |  | 101.40 | 101.60 |

## Poštni praktikant,

še le 16 let star, dobro izurjen v pošt-nem službovanji in po svojem dosedanem poštarju z najboljšimi spričevali pohvaljen, želi zopet stopiti v službo h kakemu c. k. poštarju. Več o tem se izve pri administraciji „Slovenca“. (20—3)

## Častilci sv. Očeta

imajo priliko kupiti posebno lepo, naj-novejšo podobo

## Pija IX.

Izvirno podobo je vsled naročila grofa Chamborda naredil imeniten rimski umetnik; kopije pa 26" visoke in 18 1/2" široke v tako imenovanem oljnotisu izdala je umetna naprava Kornova v Lützowu, kot spomenico na obletnico 30letnega višjega pastirovanja, ki jo bodo sv. Oče obhajali 16. junija t. l. Vrli katoličani si prizadevajo za razširjanje tega mojsterskega dela, katero so sv. Oče s pristrčno zahvalo blagovolili sprejeti in ki je pohvaljeno tudi od kardinala Antonellija. Zato tudi mi podoba iskreno priporočamo vsem in to tem bolj, ker to početje bode tudi v korist sv. Očetu. Podoba namreč velja 4 gld. 50 kr.; od tega dobi umetnik 3 gld., 50 kr. gre listom za razširjanje, 1 gld. pa kot dar za sv. Očeta, ki se jim bode od hiše Kornove izročil z imenikom naročnikov vred. Kdor bi tedaj želel to podobo, naj se za-njo oglasi saj do konca meseca maja pri preč. gospodu stolnemu dekanu Jožefu Zupanu ali pa pri opravištvu „Slovenca“, katero bode naročila, pošiljanja itd. oskrbovalo. Denar se pošlje ali precej, ali pa ko podoba dojde. Naj jo naroči, kdor le količkaj more, gotovo se ne bo kesal! (1—7)

## Častiti duhovščini

in cerkvenim predstojništvom  
podpisani vljudno naznanja, da izdeluje po najnižji ceni raznotere

## cerkvene paramente:

Kazule z nepravimi francoskimi bortami od 15 do 50 gld., z zlatimi bortami od 50 gld. naprej.

Pluvijale od 38 gld. naprej.

Dalmatike (par) od 46 gld. naprej.

Obhajilne štole od 3 gld., borze pa od 2 gld. 60 kr. naprej.

Bandera, velika, iz svilnatega damasta, stanovitne barve, s podobo in 4 čopi (cofi) od 110 gld., mala pa od 35 gld. naprej.

Baldahine od 48 gld. naprej.

Antependiume za pred sv. Rešnje telo od 9 gld. 40 kr. naprej.

Velume od 8 gld. naprej.

Mrtvaške prte od 17 gld. 60 kr. naprej.

Birete od 1 gld. 30 kr. do 3 gld.

Pobiralne pušice od 3 gld. naprej.

Tudi naznanjam, da imam za vse te reči domačega in francoskega blaga na izbero in da si bom prizadeval vsa naročila točno in vestno izvrševati. Po sv. Rešnjem Telesu tudi jemljem v popravu stare poškodovane paramente.

Po želji č. g. naročnikov oskrbim za bandera tudi križe, zvezde, nosilne palice itd.

## Blaž Rasp,

(14—3) izdelovatelj cerkvenih paramentov in cerkvenik (mežnar) stolne cerkve.  
(Stanuje v semeniškem poslopji hš. št. 283.)